

АНАЛІЗ ХІМІЧНОГО СКЛАДУ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ ТИМ'ЯНУ КРИМСЬКОГО (*THYMUS TAURICUS* KLOK. ET SHOST.) ФЛОРИ УКРАЇНИ

Фуклева Л.А., Смойловська Г.П., Мазулін О.В., Гречана О.В.

Запорізький державний медичний університет

Тим'ян плазкий філогенетично близькі до нього види, які широко розповсюджені по територіях Європи, Азії, Європейської частини СНД, України, є фармакопейними. Рід тим'ян *Thymus L.* родини ясноткових (*Lamiaceae L.*) характеризується великою поліморфністю і налічує понад 400 видів, з яких у флорі України зростає до 50.

Найбільший практичний інтерес для медицини представляють ефіроолійні види роду *Thymus L.*: т. плазкий, т. кримський, т. широколистий, т. гранітний, які мають значну сировинну базу. Нами проведено вивчення складу ефірної олії у сировині раніш не вивчаємого виду т. кримського - *Thymus tauricus* Klok. et Shost.

Рослинну сировину (верхівки квітучих суцвіть довжиною до 15 см) заготовляли у період максимального накопичення ефірної олії у районах Запорізької області та АР Крим у період цвітіння (травень-червень 2009 р.).

Дані досліджень рослинної сировини показали, що в траві т. кримського містяться: ефірна олія (до $3,5 \pm 0,40\%$), каротиноїди (до $30,20 \pm 3,30\text{мг}\%$), аскорбінова кислота, флаваноїди (до $1,50 \pm 0,10\%$), фенолкарбонові кислоти, дубильні речовини, полісахариди. Кількість ефірної олії у вегетаційний період визначали у приборі Клевенджера.

Аналіз хімічного складу ефірної олії т. кримського визначали методом газорідної хроматографії на приладі „Hewlett - Packard”, оснащеному полум'яно- іонізаційним детектором та капілярною колонкою НР - 5 (довжина - 30 м, внутрішній діаметр - 0,25 мм). Товщина плівки нерухомої фази (сополімер: 5% дифенілу та 95% диметилсилоксану) - 0,25 мкм. Температура колонки програмувалася від 60 до 285°C (витримування - 15 хв.) зі швидкістю 3°C/хв. Об'єм проби, що вводилась - 1 мкл.

Ідентифікацію компонентів ефірної олії проводили за стандартними речовинами і в порівнянні з розрахованими узагальненими індексами утримання (УІУ) за довідковими даними.

Одержані дані свідчили про те, що ефірна олія *Thymus tauricus* Klok. et Shost. містить до 64 біологічно активних компонентів. Основними являються: тимол (39,72%), п-цимол (19,68%), карвакрол (7,57%), γ -терпінен (4,49%), β -каріофілен (3,72%), камфора (2,62%), линалоол (2,51%) та інші.

При попередніх дослідженнях антимікробної активності ефірної олії встановлена ефективна пригнічуюча дія по відношенню до штамів патогенних паличок і бактерій *St. aureus*, *B. anthracoides*, *P. vulgaris*, *E. coli*, грибів роду *Candida*.

Одержані дані свідчили про те, що *Thymus tauricus* Klok. et Shost. є перспективною рослинною сировиною для заготівлі і культивування, а трава може використовуватися для отримання фітопрепаратів протизапальної та антимікробної дії.